

Van: Stichting Aangepast Lezen (SAL)
Datum: 16 mei 2013
Betreft: Reactie op voorstel nwe. bibliotheekwet en ondersteuning VOB manifest

Deel I: De reactie van Stichting Aangepast Lezen op de bibliotheekwet
Deel II: Ondersteuning van het VOB manifest.

Deel I

Algemeen

Het verheugt ons dat in de nieuwe Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen de voorziening AL als stelseltaak van de Koninklijke Bibliotheek gewaarborgd blijft en de voorziening deel blijft uitmaken van het netwerk.

Dit onderstreept het belang van het feit dat ook mensen met een leesbeperking toegang moeten kunnen hebben tot informatie. In dat kader is het ook van belang dat als het gaat om de taak van de KB met betrekking tot het toegang verschaffen tot content, we hier ook het toegankelijk maken van die content, onder verstaan. Dit uitgangspunt betreft met name de verdere ontwikkeling van de digitale bibliotheek.

Reactie per artikel

Artikel 1.

Wij gaan er vanuit dat artikel 1.c een directe relatie heeft met artikel 25 en dus met AL. SAL wordt als instituut (= immers geen lokale bibliotheek) niet apart benoemd. Formeel is SAL volgens ons ook geen openbare bibliotheek al zijn we wel onderdeel van het netwerk. SAL adviseert hier een afzonderlijke begripsbepaling op te nemen ten aanzien van Stichting Aangepast Lezen.

Artikel 2.

Wij gaan er vanuit dat AL deel uitmaakt van de taken van de KB op grond van deze wet en in dat kader niet apart hier benoemd hoeft te worden.

Artikel 3. en 4.

Geen opmerkingen

Artikel 5.

Zie de opmerking bij artikel 1.

Artikel 6.

Zie ook artikel 5.

Artikel 7.

Zie ook artikel 5. en 6.

Artikel 8.

In 8.c wordt gesproken over het verzorgen van een bibliotheekvoorziening voor mensen met een handicap. Wij hanteren in het spraakgebruik het begrip Leesbeperking. In de artikelsgewijze toelichting staat personen met een **leeshandicap**.

Onder het begrip handicap verstaan wij nu een niet te repareren tekort. Hieronder valt ook het begrip dyslexie. Onze voorkeur gaat er naar uit het begrip leesbeperking te hanteren. Dit vanwege de stigmatiserende invloed van het begrip handicap. Daarnaast is ook hier weer aan de orde in welke mate de voorziening AL onderdeel is van het netwerk als zodanig.

Artikel 9.

Niet duidelijk is of AL deel uitmaakt van het collectiebeleid. Als zij daar deel van uitmaakt, wat betekent dit dan voor de toegankelijkheid van de collectie voor de gebruikers van de voorziening? Wij hebben geen fysieke collectie als AL en SAL en evenmin kunnen wij momenteel alles aanbieden wat de OB'en kunnen aanbieden. Desalniettemin streven wij als SAL er naar dat op termijn in principe de volledige fysieke en digitale collectie toegankelijk is en zal moeten zijn voor iedereen, en daarmee ook voor onze gebruikers.

Wij stellen voor dat artikel 9.2 wordt aangevuld met 'het toegankelijk maken' van de collectie. Tevens stellen wij voor dat SAL opgenomen wordt in artikel 9.3

Artikel 10.

Ook AL en/of SAL leveren in het kader van artikel 10.1 relevante gegevens aan ten behoeve van de catalogus.

Wij gaan er vanuit dat onze gegevens aangeleverd worden via de KB. Vanzelfsprekend zijn wij ook bereid om dat rechtstreeks te doen.

Artikel 11.

Geen opmerkingen

Artikel 12.

SAL maakt ook onderdeel uit van het IBL.

Artikel 13.

Geen opmerkingen, niet van toepassing.

Artikel 14.

Het lidmaatschap van de digitale bibliotheek; leden van lokale bibliotheken moeten er voor zorgen dat hun leden lid van de digitale bibliotheek worden, tenzij ze zelf aangeven daarvan af te zien.

Een mogelijke interpretatie is dat ingeschreven bij SAL zichzelf moeten aanmelden bij de digitale bibliotheek (want: geen lid van een lokale bibliotheek).

Een andere mogelijke interpretatie is dat gebruiker zijn van SAL automatisch een digitaal lidmaatschap betekent: de dienstverlening van SAL bestaat immers niet uit fysieke materialen.

Wat is in casu de juiste interpretatie?

Artikel 15.

1a. Wij vragen in dit kader aandacht voor de toegankelijkheid van de digitale infrastructuur.

1b e.v. Wij hebben behoefte aan een nadere uitwerking van de begrippen digitale collectie en digitale werken.

Wij gaan er vanuit dat de bestanden van waaruit de Daisies gereproduceerd worden ook als digitale werken worden beschouwd. Een Daisy zelf is ook een digitaal product ook al is de distributie ervan op Daisy cd's niet digitaal. Wel maakt SAL steeds meer gebruik van streamen en downloaden. Wat zijn de consequenties voor AL / SAL in het kader van dit artikel en de invulling van begrippen als digitale werken en collectie.

Wat is de rol van de KB in dat kader? Een beheertaak? Of andere taken?

Artikel 16.

16.3: De voorziening AL en/of SAL is niet betrokken bij deze voordracht.

Artikel 17.

17.1 en 17.2: wij vragen aandacht voor de toegankelijkheid van de digitale werken voor iedere burger. Dat zou dus ook moeten gelden voor mensen met een leesbeperking.

17.4: de KB kan tarieven stellen voor digitale werken, digitale diensten of digitale bronnen. Dat kan ook onze dienstverlening raken, omdat het gebruik maken van onze diensten voor een groot deel momenteel nog zonder kosten is.

Artikel 18.

Wij gaan er vanuit dat conform deze formulering de KB de rol van het huidige sectorinstituut overneemt en dat er sprake zal zijn van geormerkte bedragen voor de voorziening AL. Over de invulling zullen we nog nadere afspraken moeten maken.

Artikel 19.

Geen opmerkingen

Artikel 20.

Voor ons, SAL, is het van primair belang dat de titels voor SAL beschikbaar zijn voor het kunnen uitvoeren van AL dienstverlening.

Artikel 21, 22, 23, 24.

Geen opmerkingen

Artikel 25, 26.

Bij dit artikel verwijzen wij ook naar artikel 8. in de artikelen 25 en 26 wordt gesproken van mensen met een handicap. Wij gaat er vanuit dat dit begrip betrekking heeft op mensen met een leesbeperking die niet reparabel is.

Artikel 27, 28, 29.

Geen opmerkingen.

Aanvulling op onder andere artikelen 14 en 17:

We willen aandacht vragen voor de internationale samenwerking, onder andere met de Belgen. Samen met OCW en V&J wordt momenteel gewerkt aan teksten voor WIPO, TIGAR en ETIN die samenwerking moeten vergemakkelijken en een breder aanbod voor mensen met een leesbeperking moeten faciliteren, zonder exceptionele kosten. Onder andere de artikelen 14 en 17 spreken dit tegen terwijl in de toelichting op de concept tekst van de Wet wel het stimuleren van de samenwerking met onder andere de Vlamingen als positief punt wordt benoemd onder andere ten gevolge van de artikelen met betrekking tot de landelijke digitale bibliotheek.

Deel II

Reactie op manifest VOB

Wij kunnen, ook al zijn we volgens de certificeringsrichtlijnen geen openbare bibliotheek, dit manifest op dit moment met uitzondering van alinea 5, ondertekenen. Wij hebben meer duidelijkheid nodig over de wijze waarop in de huidige formulering in de wet het digitaal lidmaatschap uitwerkt voor onze gebruikers.

Manifest VOB

Aan

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
de Vereniging van Nederlands Gemeenten
het Interprovinciaal Overleg
en alle Nederlanders

Zo zien wij een nieuwe Wet voor de openbare bibliotheekvoorziening

1

Als openbare bibliotheken met onze 4 miljoen leden, 6 miljoen bezoekers, 70 miljoen bezoeken per jaar, 100 miljoen uitleningen en samenwerking met het onderwijs zijn wij blij met een nieuwe Wet voor de openbare bibliotheekvoorziening. Wat de inhoud betreft, rekenen wij op het volgende:

2

De wet garandeert de burger dat hij blijvend terecht kan bij een openbare bibliotheek met zowel fysieke als digitale dienstverlening. Nederland en zijn inwoners - jong en oud - hebben immers baat en belang bij de economische, sociale en maatschappelijke meerwaarde van dit bibliotheekwerk. Het draagt bij aan hun ontwikkeling, kennis, cultuur en hun actieve participatie in en betrokkenheid bij de samenleving.

3

Wij verwachten een wettelijk vastgelegd decentraal georganiseerd eigentijds openbaar bibliotheekwerk. Zodanig dat het werkt binnen een landelijk stelsel en door het rijk wordt gesteund met innovatie en digitalisering.

4

De kernfuncties

In de wet mogen de kernfuncties van het openbaar bibliotheekwerk natuurlijk niet ontbreken. Dit zijn lezen, leesbevordering, bestrijding laaggeletterdheid, toegang tot informatie, media-educatie en ontwikkeling van mensen.

De functie van 'laagdrempelige waardevrije ontmoetingsplaats voor de gemeenschap met veel ruimte voor cultuur en voor ontmoeting' versterken deze kernfuncties. Waaraan het Unescomanifest toevoegt dat de bibliotheek zich onderscheidt in zijn onafhankelijkheid, laagdrempeligheid en pluriformiteit.

5

Lidmaatschap en tarieven

De wet geeft met de nationale bibliotheekpas elke burger toegang tot fysieke en digitale dienstverlening van de bibliotheek. Dit lidmaatschap wordt in de lokale bibliotheek geregistreerd. Voorwaarden voor het lidmaatschap en de hoogte van het tarief worden door de branche geregeld.

6

De wet legt vast dat jeugd tot achttien jaar geen contributie betaalt.

7

Het leenrecht voor e-boeken wordt wettelijk geregeld. De openbare bibliotheken zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de inkoop van E-content voor openbare bibliotheken, evenals dat het geval is voor papieren boeken en andere media.

8

Dit doen overheden

De wet bevat een heldere omschrijving van de verantwoordelijkheden van de betrokken overheden.

In deze verdeling is het rijk verantwoordelijk voor het bibliotheekstelsel als geheel en voor de digitale infrastructuur. De gemeente draagt bij aan het stelsel van openbare bibliotheken door het in stand houden van een openbare bibliotheek, eventueel met andere gemeenten samen.

De provincies waarborgen de taken op het terrein van netwerk, collecties, interbibliothecair leenverkeer en innovatie.

De wet stelt vast dat het bibliotheekstelsel decentraal blijft functioneren, ook bij een centrale rol van de Koninklijke Bibliotheek. De invulling en bekostiging van deze centrale rol worden in de wet geregeld op basis van met de VOB gemaakte afspraken.

9

Toekomst

Met bovenstaande garandeert de nieuwe Bibliotheekwet voortzetting van de belangrijke maatschappelijke bijdrage van de openbare bibliotheken aan de ontwikkeling van mensen in onze kennissamenleving.

Met vriendelijke groet,

Stichting Aangepast Lezen

16 - 05 - 2013

i.o. Menno Stein, manager I&I